

Regionstyrelsen

UTKAST

Process	P 3.0.0 Styra, planera och följa upp hälso- och sjukvård	Godkänt datum	2025-12-04
Skapad av	Pia Bagewitz	Version	Utkast
Godkänd av	Regionstyrelsen	Ärendenummer	Ange ärendenummer
Gäller för	Region Skåne	Gäller fr.o.m.	2026-01-01
		Gäller t.o.m.	Ange datum

Strategi för Framtidens hälsosystem

Innehåll

Strategi för Framtidens hälsosystem.....	1
Bakgrund och syfte.....	3
Framtidens hälsosystem – Region Skånes strategi.....	3
Insatsområden och viljeriktning.....	4
Fokusförflyttningar som grund för prioritering	5
Ledning och styrning i komplexitet	7
Från genomförandeplan till handlingsplan	8
Regionala vägledande principer för planering av vårdutbud i Region Skåne.....	8
Bilaga 1 Regionala vägledande principer för planering av vårdutbud i Region Skåne.....	10

Bakgrund och syfte

Framtidens hälsosystem är Region Skånes övergripande strategi för att uppnå det övergripande målet Bättre hälsa för fler. Mål och strategi för framtidens hälsosystem beslutades av hälso- och sjukvårdsnämnden 2021 (2021-12-21 §155). Dokumentet utgår från den av regionfullmäktige fastställda Målbild och färdplan mot Framtidens hälsosystem (2020-04-16 §133) och som prioriterar sju insatsområden. Målen för Framtidens hälsosystem utgår från Region Skånes övergripande mål och vision.

Denna strategi är avsedd att vägleda beslut och ställningstagande på alla nivåer i Region Skåne. Detta för att hela organisationen gemensamt ska rikta den samlade förändringskraften och förflytta sig i enlighet med Framtidens hälsosystem, för att möta dagens och framtidens utmaningar.

Framtidens hälsosystem – Region Skånes strategi

Framtidens hälsosystem är en pågående omställning där arbetet kommer att fortgå över tid. Det som idag är framtid övergår i morgon till nutid. Efterhand kommer nya utmaningar och möjligheter att skönjas.

Befolkningen lever allt längre och fler personer lever med en eller flera kroniska sjukdomar, vilket leder till ökat behov av hälso- och sjukvård. Den demografiska utvecklingen innebär att resurserna relativt sett förutspås att minska i förhållande till ett ökat behov av hälso- och sjukvård. Därför är det viktigt att på alla vårdnivåer arbeta med hälsofrämjande och förebyggande metoder för att förebygga ohälsa och tidig upptäckt av sjukdom och därmed minska behovet av hälso- och sjukvård.

Hälso- och sjukvården förändras och förbättras genom att ny teknik, nya behandlingar och nya arbetssätt utvecklas. Samtidigt finns flera långsiktiga och strukturella utmaningar och möjligheter såsom kompetensförsörjning, digitalisering, samt den medicinska och demografiska utvecklingen.

Insatsområden och viljeriktning

Färdplanen för framtidens hälsosystem innehåller sju insatsområden och är beslutad av regionfullmäktige. Personcentrerat arbetssätt samt Hälsöfrämjande och förebyggande insatser har fokus på processer och arbetssätt. Nära vård samt Nivåstrukturering och profilering har fokus på organisation och styrning. Medarbetare, Digitalisering och Fysisk infrastruktur är insatsområden som samtidigt är möjliggörare för övriga insatsområden.

Färdplanen för FHS: Sju prioriterade insatsområden
(Beslut i Regionfullmäktige april 2020)

	Område	Viljeriktning
Processer och arbetssätt	Personcentrerat arbetssätt	<ul style="list-style-type: none"> Hälso- och sjukvård ska utgå från individens behov och möjliggöra för patienter att vara medskapare Patienten ska mötas utifrån ett helhetsperspektiv med samordning i alla insatser och initiativ Metoder ska vara evidensbaserade utifrån tydliga prioriteringar och förbättras kontinuerligt
	Hälsöfrämjande och förebyggande insatser	<ul style="list-style-type: none"> Strukturella förutsättningar för jämlika och långsiktigt hälsöfrämjande och förebyggande insatser ska finnas Insatser ska göras tillsammans med invånare och relevanta samhällsaktörer och skapa förutsättningar för förbättrade livsvillkor och levnadsvanor
Organisation och styrning	Nära vård	<ul style="list-style-type: none"> En mer nära vård utifrån invånarnas behov Primärvården ska ha en tydlig roll som första vårdnivån för invånarna och vara navet i samordningen med andra relevanta aktörer Invånarnas olika behov av kontinuitet och tillgänglighet ska mötas på mest effektiva sätt
	Nivåstrukturering och profilering	<ul style="list-style-type: none"> Region Skåne ska skapa förutsättningar för att bedriva regional och nationell högspecialiserad vård Profilering och koncentration ska ske utifrån en effektiv, jämlik och säker vård med goda medicinska resultat Hälso- och sjukvårdsstrukturen ska ge goda förutsättningar för högkvalitativ forskning och utbildning
Möjliggörare	Medarbetare	<ul style="list-style-type: none"> Region Skåne ska arbeta aktivt för att behålla, utveckla och attrahera medarbetare Det ska vara attraktivt att vara chef med goda förutsättningar för ett utvecklande och nära ledarskap
	Digitalisering	<ul style="list-style-type: none"> Verktyg som ökar kvalitet, tillgänglighet, jämlikhet, delaktighet och självständighet för invånaren ska användas Digitala tjänster och verktyg ska ge stöd till medarbetare att stärka kvalitet, säkerhet och effektiva arbetssätt
	Fysisk infrastruktur	<ul style="list-style-type: none"> Investeringar ska ske med utgångspunkt i framtida behov och arbetssätt Planering av lokaler och miljöer ska utgå ifrån patientsäkerhet, flödeseffektivitet samt kunskap och utveckling Vårdmiljöerna ska vara hälsbara och bidra till en positiv patientupplevelse och god arbetsmiljö

Insatsområden konkretiseras i form av viljeriktningar som är särskilt prioriterade för Region Skåne att arbeta med. I färdplanen definieras viljeriktning som: “En viljeriktning är en konkretisering av insatsområdets innebörd, som ska stödja beslut och prioriteringar i arbetet med genomförandet av insatserna.”

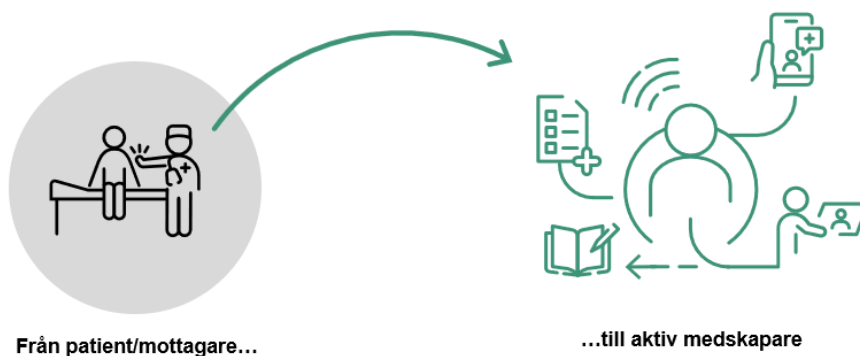
Insatsområdena samt de angivna viljeriktningarna utgör delar av en helhet som hör tätt ihop och är ömsesidigt beroende av varandra. De

inkluderar flera olika perspektiv och intressenter, därför är det viktigt att arbetet med Framtidens hälsosystem ska hanteras och navigeras som en sammanhållen och gemensam utmaning. Nya sätt att arbeta med hälsofrämjande och förebyggande insatser kan till exempel kräva digitala stöd, andra kompetenser hos medarbetare, ett annorlunda utbud av hälso- och vårdtjänster eller ge andra förutsättningar för lokalbehov.

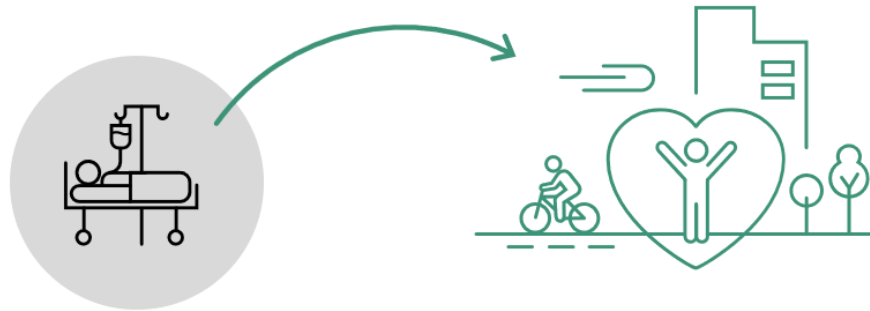
Fokuspörflyttningar som grund för prioritering

Fem förflyttningar anger riktningen för genomförandet och är grunden för prioriteringar och vägval. Ett framgångsrikt genomförande bygger på att alla delar av hälso- och sjukvårdssystemet och varje beslutsfattare, ledare och medarbetare tar ansvar för sin del i förändringsprocessen. Förflyttningarna ska leda till att invånarna och de enskilda individerna involveras mer och bidra till att målet om bättre hälsa för fler uppnås.

- Fokus flyttas från invånare som passiv mottagare till aktiv medskapare. Från organisationens till individens perspektiv. Hälsosystemet utformas för att stödja invånarens hälsa utifrån varje individs behov och förutsättningar.

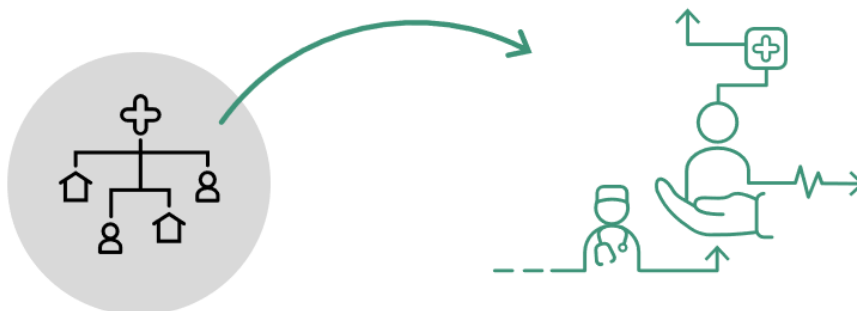
- Fokus flyttas från sjukdom och vård till fokus på hälsa. Större fokus läggs på förebyggande och hälsofrämjande arbete så att invånarna upplever en bättre livskvalitet och hälso- och sjukvårdens resurser används där de ger störst nytta.

Från fokus på sjukdom till...

...till fokus på hälsa

- Fokus flyttas från organisation till samverkan och helhet utifrån personens behov och upplevelse. Genom samarbete över organisationsgränserna skapas förutsättningar för förutsägbarhet, tillgänglighet och kontinuitet för invånaren.

Från fokus på sjukvårdens organisation...

...till fokus på individens behov på vägen genom hälsosystemet

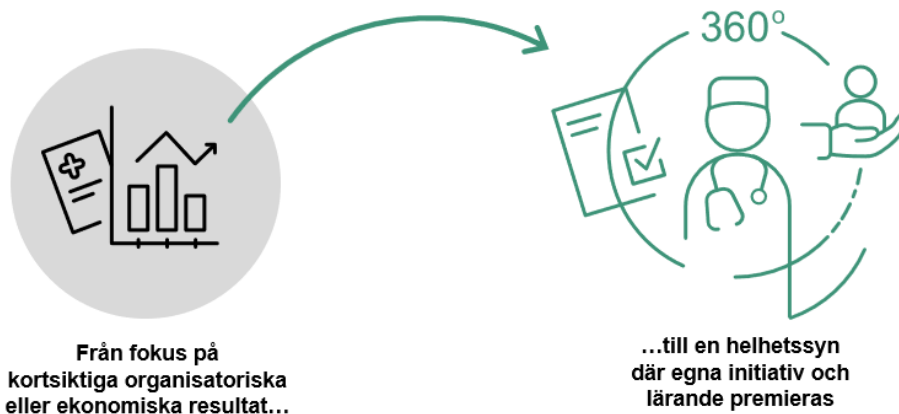
- Fokus flyttas från platser eller lokaler för hälso- och sjukvård till att möta invånaren på flera och delvis andra sätt utifrån behov och livssituation.

Från fokus på platser eller lokaler...

...till fokus till att möta invånaren på flera olika sätt efter behov

Fokus flyttas från styrsignaler som premierar kortsiktiga organisatoriska och ekonomiska resultat till styrning och uppföljning där helhetssyn på individen, kvalitet och ekonomisk långsiktighet premieras. Initiativ för invånarens bästa och lärande uppmuntras och premieras.

Ledning och styrning i komplexitet

För att leda och styra det komplexa omställningsarbetet för Framtidens hälsosystem krävs det att alla som verkar på olika nivåer i systemet – från politisk ledning till enskilda medarbetare – känner ett aktivt ägarskap och delaktighet i att bidra med sin del till helheten genom att skapa förutsättningar för att möta invånaren.

Kraften finns i viljan att möta invånarnas behov samt skapa förutsättningar för invånarna att vara aktiv medskapare i arbetet att utveckla hälso- och sjukvården. En ledning och styrning i komplexitet tar tillvara på kraften i viljan att möta invånarnas behov, stärker förmågan att fokusera på helheten och lärande på systemnivå samt styr på kort och lång sikt samtidigt.

I en mångfacetterad organisation som Region Skåne med olika verksamheter, kompetenser och uppdrag, fungerar inte detaljstyrning för att tillvarata denna vilja. Genom tydlighet och samsyn kring värderingar, Region Skånes mål och vision samt mål

och riktning i Framtidens hälsosystem skapas en känsla av sammanhang, mening och tillit.

Från genomförandeplan till handlingsplan

För att stärka strategin för Framtidens hälsosystem, samt skapa framgångsrik och bred verkställighet av insatser som behövs för att nå framfart i utvecklingen av den skånska hälso- och sjukvården, integreras arbetet i ordinarie styr- och ledningsprocesser. Hälso- och sjukvårdsdirektören har på tjänstemannanivå det formella ansvaret för arbetet inom Framtidens hälsosystem. För verkställighet upprättas en regionövergripande handlingsplan med perspektiv på både kort och lång sikt. Handlingsplanen följs upp och revideras årligen utifrån beslut om Region Skånes budget och verksamhetsplan.

Flertalet aktiviteter, insatser och förändringar som krävs för att verkställa strategin för Framtidens hälsosystem genomförs inom befintliga uppdrag och verksamheter. Vid behov av politiska beslut bereds och beslutas de i ordinarie budgetprocess för Region Skånes verksamhetsplan och budget eller i separata politiska ärende. På operativ nivå konkretiseras uppdragen i ordinarie verksamhetsplansprocesser.

Regionala vägledande principer för planering av vårdutbud i Region Skåne

För att stärka genomförandet av strategin Framtidens hälsosystem samt förtydliga den strategiska och långsiktiga styrningen av hälso- och sjukvården har ett antal principer sammanställts i Regionala vägledande principer för planering av vårdutbud i Region Skåne (se bilaga 1). Syftet är att principerna ska utgöra vägledning inför olika beslut och ställningstagande avseende Region Skånes vårdutbud. Beslut och ställningstagande kan avse vilken vård som ska erbjudas, var den ska ges (nära patienten, lokalt, regionalt eller nationellt) eller hur resurser ska fördelas. Regionala vägledande principer för planering av vårdutbud i Region Skåne utgår från Region Skånes

övergripande mål, gällande svensk lagstiftning och Framtidens hälsosystem.

Hälso- och sjukvården är komplex och vårdutbud kräver varierande anpassningar utifrån verksamhetsområde och behov. Principerna ska tolkas som utgångspunkter för ställningstagande och ses i sitt sammanhang där verksamhetens förutsättningar och uppdrag varierar.

Bilaga 1 Regionala vägledande principer för planering av vårdutbud i Region Skåne

Bakgrund och syfte

Den långsiktiga, strategiska styrningen och omställningen av hälso- och sjukvården i Region Skåne utgår bland annat från strategier såsom *Färdplan för Framtidens hälsosystem*, *Strategi för Framtidens hälsosystem* och *Strategi för framtidens universitetssjukvård*.

De regionala vägledande principerna för planering av vårdutbud ska ses som en vägledning inför olika beslut och ställningstagande avseende Region Skånes vårdutbud. Principerna i sig utgör inget beslut om nuvarande och framtida vårdutbud i Region Skåne - de ska ses i sitt sammanhang där verksamhetens förutsättningar och uppdrag utgör grund för beslut om vårdutbud. Definitionen av *principer* ska i detta dokument tolkas som utgångspunkter för ställningstagande.

Principerna utgår från Region Skånes övergripande mål, svensk gällande lagstiftning och Framtidens hälsosystem (FHS) med syfte att uppnå bättre hälsa för fler samt en effektiv hälso och sjukvård.

Principer

Hälso- och sjukvården är komplex och vårdutbud kräver varierande anpassningar utifrån verksamhetsområde, såsom att närhetsprincipen är prioriterad för patienter med frekvent vårdbehov samtidigt som kvalitet och kontinuitet inom specialiserad vård måste säkras.

Kontinuitet kräver bland annat robust läkarförsörjning vilket kan uppnås såväl via ett centraliserat regionalt bemanningsansvar för ett flertal noder eller decentraliserade bemanningslösningar.

Närhetsprincip och koncentrerat vårdutbud

Den vård som patienten behöver ofta och återkommande ska finnas nära och ska ges jämlikt, samordnat och personcentrerat. Vård som behövs mer sällan bör koncentreras för att bibehålla en hög kvalitet,

god kompetensförsörjning samt en robust och effektiv verksamhet ur ett Region Skåne perspektiv.

Akut vård och elektiv vård

Akut vård innefattar tidig identifiering, riskvärdering, diagnostik och åtgärder utifrån symtom, tillstånd och skador som är tidskänsliga och potentiellt farliga för liv och hälsa.

- Vården omfattar akut eller oväntat uppkomna symtom och skador, och bedrivs oberoende av fysisk plats och patientens ålder.
- Vården fokuserar framför allt, men inte enbart, på oselektade patientpopulationer.

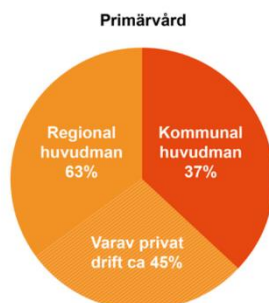
Elektiv vård innebär planerad vård som inte är akut. Syftet med elektiv vård är att erbjuda planerad vård som kan förbättra patientens hälsa, livskvalitet eller behandla ett tillstånd som inte kräver omedelbar åtgärd. Denna typ av vård kan omfatta allt från planerade operationer till rutinkontroller och rehabilitering.

Primärvård och Nära vård

Primärvården är en vårdnivå med två huvudmän, kommun och region. Primärvårdens roll är att vara navet i samordning av hälso- och sjukvård och som verkar nära invånaren

En vårdnivå - två huvudmän

Svensk primärvård utförs av både kommuner och regioner. Regionalt bedrivs cirka 45 procent privat regi.

Förvaltningen Nära vård och hälsa ska fungera som ett kitt mellan primärvården och sjukhusens mottagningar och ha fokus på mötet med invånaren när denne har behov av kontakt med hälso- och

sjukvården, hemma eller i vårdens lokaler. Målet är att invånaren snabbt ska få rätt hjälp samt förbättrad tillgänglighet inom primärvård och specialistsjukvård.

- Hälsöfrämjande och förebyggande insatser finns lättillgängliga för att bidra till bättre hälsa och livskvalité.
- Egenvård möjliggör för patienten att vara delaktig utifrån sina förutsättningar och behov.
- Digitala tjänster erbjuds för de invånare som vill och kan för att hantera sin hälsa, kommunicera med hälso- och sjukvården med mera.
- Fysiska eller mobila vårdtjänster när det finns behov utifrån patients förutsättningar och en samlad professionell bedömning.
- Hälso- och sjukvården ska vara personcentrerad, så att patienten blir medskapare i sin egen vård.
- Hälso- och sjukvården ska vara transparent så att patienter och invånare ska ha tillgång till information om vården och dess kvalitet.

Samverkan

Samverkan sker inom Region Skåne mellan professioner och verksamheter för att bibehålla, utveckla och förbättra vården.

Hälso- och sjukvården ska samverka med andra vårdgivare, kommuner, myndigheter, idéburen sektor och patientorganisationer för att säkerställa en sammanhållen och effektiv vård med målsättning att vården är sömlös för patienten.

Samverkan i hela vård- och omsorgsprocessen är avgörande för att den enskilde ska få en sammanhållen och god vård och omsorg utifrån individuella behov.

Viss verksamhet kan samlokaliseras för att skapa verksamhetsmässiga, kvalitetsmässiga och ekonomiska fördelar.

Kvalitet, forskning och utveckling

Hälso- och sjukvården ska vara av god kvalitet och hög säkerhet.

Regionala arbetssätt och standard ska eftersträvas.

Hälso- och sjukvården ska vara baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet, och det ska finnas en kontinuerlig utveckling och förbättring av hälso- och sjukvården.

Bibehålla och utveckla forskningen genom att skapa förutsättningar för att bedriva framstående forskning och stärka Region Skånes internationella position utifrån genomförandeplan för Framtidens universitetssjukvård.

Robusthet

Hälso- och sjukvården ska vara effektiv och ändamålsenlig, och resurserna ska användas på bästa sätt. Vårdutbudet ska samordnas och organiseras resurseffektivt.

Vid förändring av vårdutbud ska resurser säkerställas för uppdraget. Läkemedel och materialförsörjning garanteras. Lokaler ska utformas driftssäkert och robust.

Strategisk långsiktig kompetensförsörjning ska finnas för att bibehålla kompetens och robusta verksamheter. Alla medarbetare i Region Skåne ska ges förutsättningar för att arbeta på toppen av sin kompetens och allas kompetenser används rätt.

Utgångspunkten är att det skall finnas minst tre specialistläkare på en specialiserad öppenvårdsmottagning för att den skall betraktas som en robust verksamhet. För att uppnå robusthet inom respektive vårdutbud kan olika prioriteringar och ställningstagande ske och variera över tid. Ställningstagande och prioriteringar kan även behöva ta hänsyn till olika perspektiv så som:

- Koncentration av vård kan på mindre sjukhus, där specialistläkare ofta har ett bredare uppdrag, kan påverka lokal jourverksamhet.
- Ett regionaliserat ansvar för läkarbemanning på mindre mottagningsenheter kan inom vissa vårdområden säkra både kontinuitet och specialistkompetens.
- Mottagning med lägre bemanning har erfarenhetsmässigt svårt att upprätthålla kontinuitet och en god kvalitet, dessutom är det svårt att upprätthålla verksamheten under semesterperioder och vid annan frånvaro.
- Även patientflödets storlek måste vägas in då alltför små volymer påverkar vårdteamets förmåga att upprätthålla kompetens över tid.

Det ska finnas beredskap för att klara att hantera de behov som uppstår under fredstida kriser, höjd beredskap och krig:

- Region Skåne ska planera sin hälso- och sjukvård med utgångspunkt i behovet av vård hos dem som omfattas av deras ansvar och ska vid planeringen beakta den hälso- och sjukvård som ges av andra vårdgivare.
- Region Skåne ska därutöver även planera sin hälso- och sjukvård så att en katastrofmedicinsk beredskap upprätthålls.
- I planeringen och utvecklingen av hälso- och sjukvården ska Region Skåne och kommunerna samverka med samhällsorgan, organisationer och vårdgivare.
- I frågor om hälso- och sjukvård som berör flera regioner ska regionerna samverka.